

ZUZENEAN ETA BERTATIK BERTARA: KOLOREA, PERTZEPZIOA ETA ESPERIENZIA

CARLOS CRUZ-DIEZ. CHROMOSATURATION, PARIS 1965/2015. ARGAZKIA: SHARJAH ART FOUNDATION / ALFREDO RUBIO © CARLOS CRUZ-DIEZ / BRIDGEMAN IMAGES 2026

Erakusketa honen ardatz nagusia koloreekin zuzenean topo egitea da, artista moderno eta garaikideen lan aukeraketa bati esker. Esperientzia honetatik abiatuta, kolorearen izaerari eta pertzepzioan duen paperari buruz aspalditik eztabaidatzen ari diren gaiei buruz hausnartzera gonbidatzen zaitugu.

Zer esan nahi du koloreekin «zuzenean eta bertatik bertara» topo egiteak? Eta zergatik da garrantzitsua?

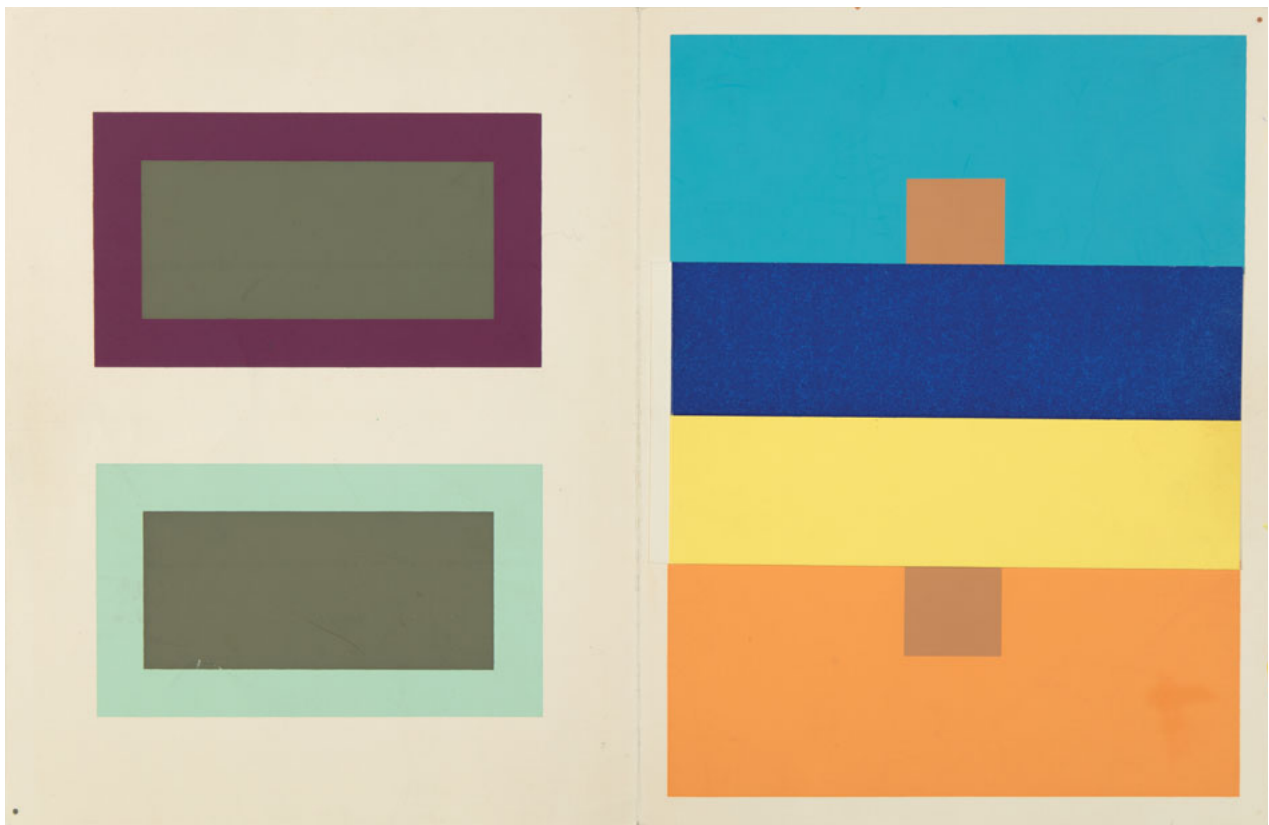
Ohi denez, kolorearekin dugun eguneroko esperientzian, ez diegu arreta gehiegi jartzen koloreei beraiei. Koloreek adierazten dituzten gauzak interesatzen zaizkigu. Arreta jartzen dugunean, eskuarki, oinarritzko kategoriak bakarrik interesatzen zaizkigu: bufanda gorri bat, auto urdin bat edo ate hori bat bilatzen ditugu. Koloreak ezaugarri sinple eta finko gisa tratatzen ditugu, eta konplexutasuna nahiz xehetasunak bazterzten ditugu. Kolorearekiko interesa abstraktua denean, gure esperientzia ere abstraktua da. Abstrakzio-ohitura horrek eragin sakona du koloreaz dugun pentsatzeko moduan, eta horrek, aldi berean, gure

esperientziari forma ematen dio. Ondorioz, sarritan ez dugu lortzen inguruan dugun kolorearen aberastasuna hautematea. Kolorea «zuzenean eta bertatik bertara» aurkitzea eguneroko esperientziaren abstrakzioarekin galtzen den aberastasun hori aurkitzea da.

Kolorearen aberastasuna konplexutasuna eta xehetasuna baino gehiago da. Koloreen portaera ere datza: bata bestari eta argi-mota desberdinei erantzunez aldatzeko dituzten modu sotilak. Portaera hori hautematen dugunean, koloreek bizia hartzen dute.

Kolorearen portaera gertatzen den interakzio-testuinguruak baldintzatzen du. Inguratzen gaituen espazioa betetzen duen ingurumen-argiaren, gure inguruko objektuen egituraren eta materialaren, gure mugimenduaren eta argiarekiko dugun sentikortasunaren araberakoa da. Hala ere, gehienetan, kolorearen portaera hain da sotila, nneurri handi batean ezjutuan geratzen dela.

Zentzu horretan, artista modernoek kolorearen portaera behatzeko baldintzak nola sortu asmatu dute.

JOSEF ALBERS. *INTERACTION OF COLOR. NO. IV-01*, 1963. NAFARROAKO UNIBERTSITATEAREN MUSEOKO BILDUMA

Izan ere, hori da arte modernoaren lorpen handienetako bat. Kolorearekin egindako esperimentu inpresionistek, joan den mendean, kolorea fenomeno autonomo gisa tratatzera eta berez interesgarria den gai gisa ikertzera eramane zuten. Erakusketa honetako lehen bi artistak —Josef Albers eta Carlos Cruz-Diez— mugimendu honetako figuranabarmenak dira, eta Karina Peisajovich, Anoka Faruquee eta David Driscoll artista garaikideen lanetan, bai eta Los Dalton kolektibokoetan ere, ikus dezakegu nola kolorearen ikerketak gaur egun arte jarraitzen duela.

Argia, materialak eta egitura uztartuz, erakusketa honetako artelaneak aukera ematen digute koloreak modu bizi eta zuzenean esperimientatzeko, denboran eta espazioan eboluzionatzen duen gertaera gisa. Horrela bizitzean, koloreek bizitza hartzen dutela ikusten dugu: agertu eta desagertu egiten dira, teinkatu eta ahuldu egiten dira, hurbildu eta urrundu egiten dira. Koloreek espazioa, forma eta bolumena nola sortzen dituzten ikusten dugu. Kolorea zuzeneko emanaldi gisa esperimientatzen dugu. Esperientzia honetatik ikas dezakegunaz haratago, koloreari buruz dugun ikuspegia berriro eta sakontzeko aukera eskaintzen digu. Kolorearen portaerak bihurtzen du gozamen infiniturako iturri.

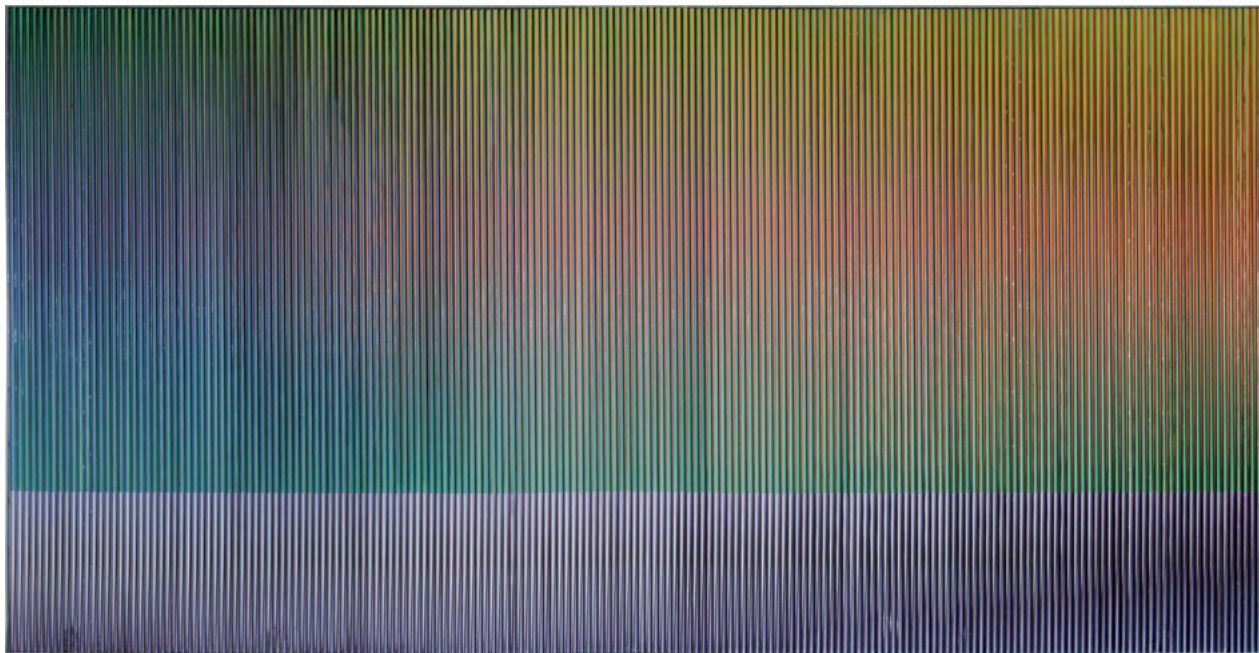
Topaketa horiek beharrezkoak dira koloreari balioa kentzeko joera modernoari aurre egiteko; izan ere, kolorea subjektiboa eta azalekoa baino ez da, baita engainagarria ere. Aro Modernoaren hasierako filosofoek kolorea «bigarren mailako ezaugarri» egoerara baztertu

zutenetik, koloreak beste ezaugarrietatik bereizteko joera bat ikusizko pertzepzioa, eta gauza bakun eta bizigabe gisa tratatzea. Kolorearen kontzeptu moderno hau Alfred North Whitehead filosofoak «lekuz kanpoko konkretutasunaren falazia» izendatu zuenaren adibide argia da: abstrakzioak errealitatearekin nahasteko dugun joera. Falazia hori zuzentzeko modurik onena da koloreen aberastasuna adierazten duten esperientzietara itzultzea eta euren kabuz hitz egiten uztea.

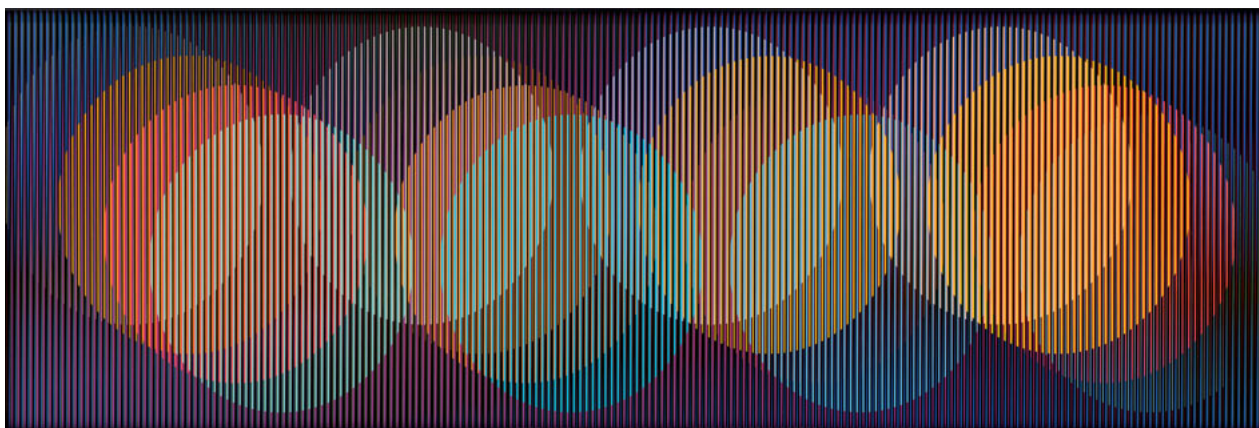
Gainera, kolorearekin zuzenean eta bertatik bertara topo egiteak kolorearen izaerari eta pertzepzioan duen paperari buruzko galderak birplantetatzen lagun diezagukete. Erakusketa-aretoetatik kanpo dagoen atarian, instalazio eta jarduera batzuek gai horiek jorratzen dituzte, artelanej adierazten duten portaera interaktiboaren ikuspegitik.

Josef Albers, *Interaction of Color* (1963)

Erakusketa kolorearen pedagogiaren funtsezko lan batekin hasten da: Josef Albersen *Interaction of Color*. XX. mendeko artista eta irakasle garrantzitsuenetakotzat jotzen da Albers (1888-1976), eta bere helburua «begiak irekitzea» zela zioen. Horretarako, praktikari lehentasuna ematen zion teoriaren aurrean, eta ikasleak animatzen zituen esperimentazioaren eta behaketa zuzenaren bidez ikastera. *Interaction of Color* Albersekbere irakasle ibilbidean zehar bildutako ideietan eta ezagutzetan oinarritutako kolorea aztertzeo eskuliburua da. Alemaniako Bauhaus eskolan hasi zen eta Estatu Batuetako Black Mountain College eta

CARLOS CRUZ-DIEZ. *PHYSICHROMIE NO. 1022*, 1975. ARGAZKIA: ADEITASUNA, BBVA BILDUMA

CARLOS CRUZ-DIEZ. *CHROMOINTERFÉRENCE SPATIALE PARIS 18 PEGASO*, 2018. HORTENSIA HERRERO BILDUMAKO ADEITASUNEZKO ARGAZKIA

Yale Unibertsitatean jarraitu zuen. Bere ekarpenik berritzaileena koloreen portaera ikusten erakusten diguten ariketa batzuk dira.

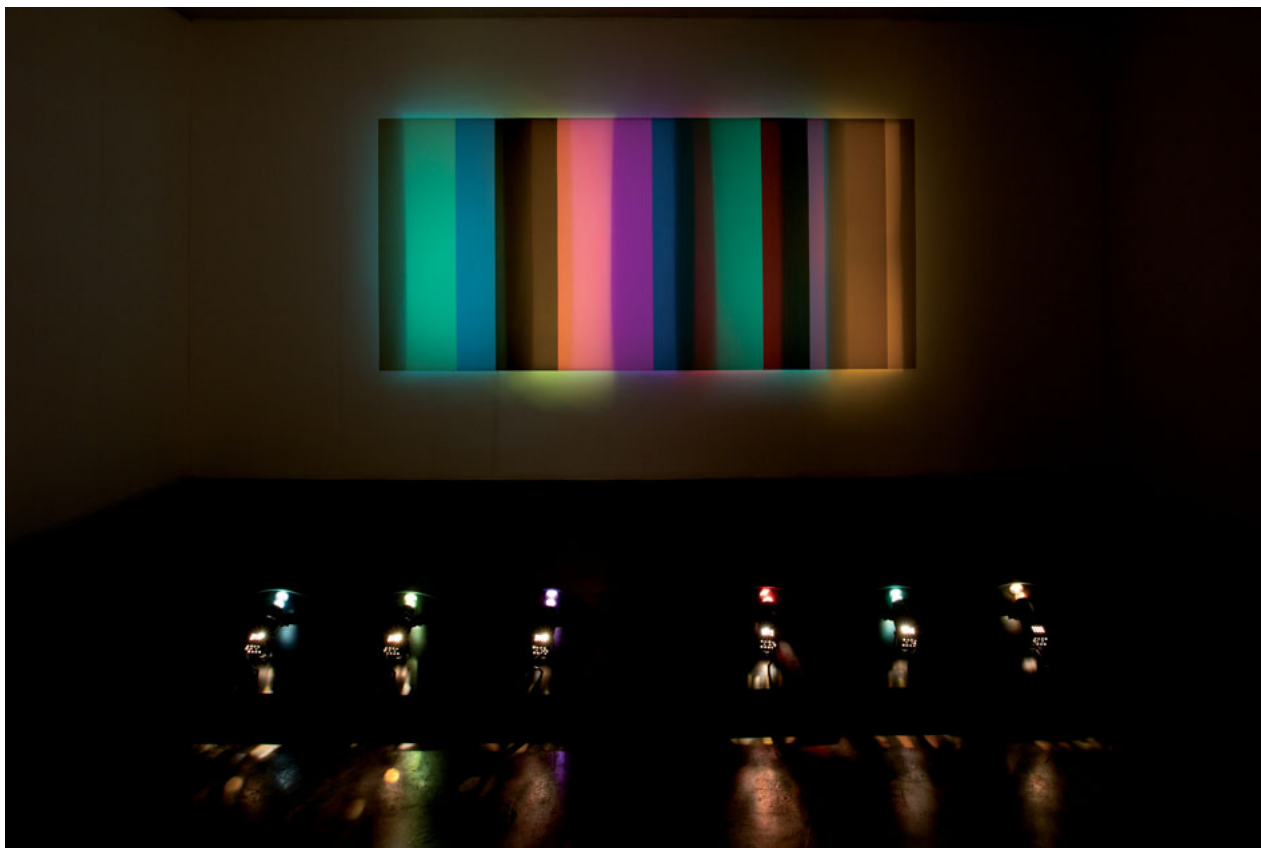
Erakusketan aurkezten diren serigrafiak Yaleko Unibertsitateak 1963an argitaratutako jatorrizko edizioak dira. Irudi horiek orain kolorea aztertzeo abiapuntu gisa erabiltzen badira ere, hasieran esperimentazio-prozesu kolaboratibo baten ondorioz sortu ziren. Prozesu horren bidez, Albersek nahi zuen ikasleek «kolorearentzako begi bat garatzea — esperientziaren bidez, saiakuntzaren eta akatsaren bidez—», eta horrekin, «koloreen elkarrekintza hautematea, bai eta euren arteko harremana sentitzea ere».¹

Kolorearentzat begi ona garatu dutenentzat, «koloreak etengabeko jarioan agertzen dira, inguruko elementuekin eta baldintza aldakorrekin etengabeko harremanean».² Erakusketa honetan erakusten den ikerketa bakoitza kolorearen portaeraren alderdi zehatz bat agerian uzteko diseinatu zen. Batzuek «arazo» zehatz

bat planteatzen dute; adibidez: nola egin dezakegu pigmentu bera bi kolore ezberdinetakoa iruditzea? Beste batzuek, berriz, gure ingurune naturalean behatzen ditugun argi- eta pigmentu-nahasketen erreproduktio zehatzak eskatzen dituzte. Arazo horien «irtentzako», hasiera batean, ikasleek egin zituzten, aldizkarietatik ebakitako koloretako paper zatietatik abiatuta. 1958an erretiroa hartu ondoren, Albersek ariketa horiek argitaratzea erabaki zuen, berak ustez lortuenak eta interesgarrienak ziren irtentzako bilduma batekin batera. Eskuliburua klasikotzat jotzen da gaur egun. Edizio ugari izan ditu, hamabi hizkuntzataraz itzuli da eta gaur egun ere erabiltzen da.

Carlos Cruz-Diez, *Chromosaturación* (1965), *Physichromie no. 1022* (1975), *Chromointerférence spatiale Paris 18 Pégaso* (2018)

Erakusketak beste mugarri batekin jarraitzen du kolorearen esplorazioan: *Chromosaturación* (1965), Carlos

KARINA PEISAJOVICH. *RGB/CMY*, 2011/2026. NAFARROAKO UNIBERTSITATEAREN MUSEOKO BILDUMA

Cruz-Diezen. Lan horerik eta Cruz-Diezen arteak (1923-2019), zalantzarik gabe, arte modernoak kolorearen ikerketarantz eman zuen biraren gailurra irudikatzen dute, berez arreta merezi duen gai gisa. Zehazki, mugimendu horren bi gai nagusi nola gauzatzen diren ikusten dugu: kolorea fenomeno autonomotzat tratatzea, «bigarren mailako kualitate» gisa erabili beharrean; eta teknika berritzaileka erabiltzea, kolorearen esperientzia gertakari gisa errazten dutenak, propietate finko gisa erabili beharrean.

Cruz-Diezen arabera, mendeetan zehar koloreak formarekiko mendekotasun-posizioa izan zuen: «lehenengo FORMA, eta ondoren KOLOREA. Askoren ustez, kolorea forma betetzen duen “zerbait” hori zen eta izaten jarraitzen du». ³ Artista gisa zuen egitekoa, koloreek denboran eta espazioan duten bilakaeran gure arreta pizten dute obren bitartez, mendeko paper horren kolorea askatzen zen. Helburu horrekin, bere lanen — eta arte optikoaren eta arte zinetikoaren — ezaugarri nabarmenen artean mugimendua, kolore-esperientzia berri eta dinamikoak sortzeko.

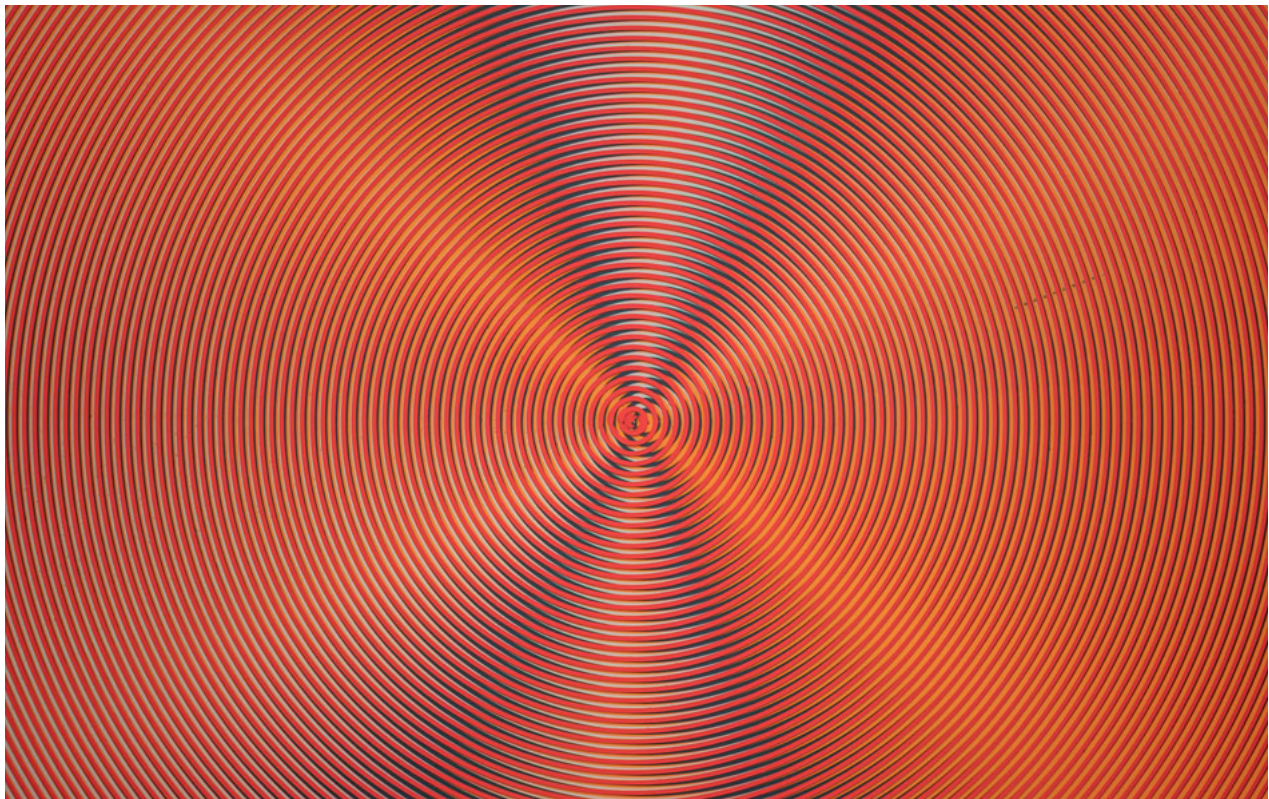
Chromosaturat-en, argi monokromatiko gorri, berde eta urdinez argitutako hiru areto independente baina interkonetatuak arakatu genituen. Ikusle bakoitzaren esperientzia bere mugimenduaren eta kolorearekiko duen sentikortasunaren ondorio da, «aire koloreztatuko atmosfera batean murgilduta baitago, eta espazio horretan koloreak indar osoz eragiten du azalean, objektuetan eta hormetako gainazaletan». ⁴

Obrarekin egindako bi topaketa ez dira erabat berdinak, argiak modu desberdinean eragiten baitigu, nola mugitzen garen eta norantz begiratzen dugun kontuan hartuta. Kolorea Objeto konkretuetatik askatu egiten da, murgiltze-esperientzia aske bihurtzeko. Cruz-Diezen hitzetan, «kolorea espazioan gertatzen den egoera bihurtzen da, formaren laguntzarik gabe eta konbentzio kulturalik gabe». ⁵

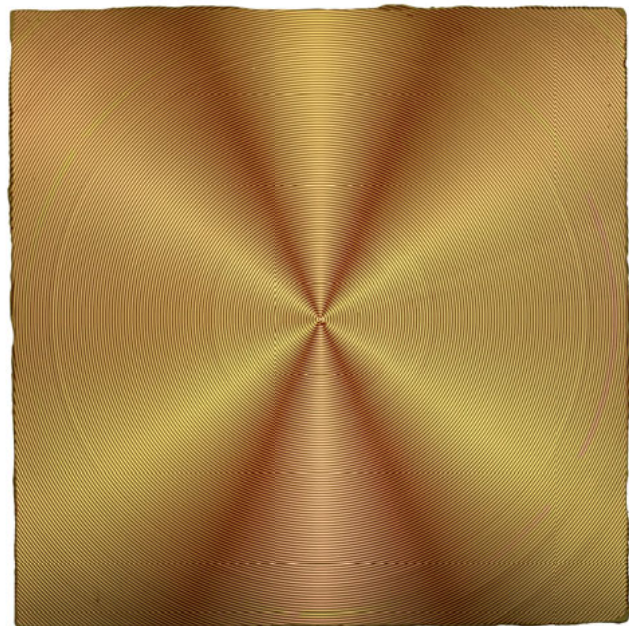
Erakusketan *Physichromie* saileko bi lan ere biltzen ditu, zeinetan, koloreak ikuslearen mugimenduari esker sortzen dira. Beste behin ere, banakako topaketa bakoitzean bisortzen den fenomeno ausart eta dinamiko gisa hautematen da kolorea.

Karina Peisajovich, *RGB/CMY* (2011)

Karina Peisajovich-en (Buenos Aires, 1966) artelana kolorearen teorien historiaren azterketatik eta horiek diagrama duten zientifikoetan irudikatzenetik elikatzen da. Argiaren eta kolorearen propietate zientifikoak interesatzen zaizkio bereziki, baita haren erresonantzia emozionalak ere. Lan honetan, pantailetan eta inpresioetan kolorea erreproduzitzeko erabiltzen diren bi sistema nagusiak ditu ardatz: RGBa, argiaren lehen mailako koloreak erabiltzen dituen (gorria, berdea eta urdina ingelesezko siglengatik); eta CMY, tinta-kolore nagusiak erabiltzen dituen (ziana, magenta eta horia). CMYz margotutako banden gainean RGB argi-bandak etengabe aldatuz proiektatzen, Peisajovich-ek kolorearen dinamismoa adierazten duen fenomeno

ANOKA FARUQEE & DAVID DRISCOLL. 2018P-25 [CIRCLE], 2018. XEHETASUNEZKO ARGAZKIA: MANUEL CASTELLS

ANOKA FARUQEE & DAVID DRISCOLL. 2018P-25 [CIRCLE] ETA 2019P-25 [CIRCLE], 2018. ARGAZKIAK ADEITASUNA: GALERÍA CAYÓN, MADRID/MANILA/MENORCA

sortzen du. Gure begien aurrean gertatzen ikusten ditugun kolorearen eraldaketak bi kolore-sistema horien arteko etengabeko elkarrekintzaren emaitza dira: argian oinarritutakoa eta pigmentuetan oinarritutakoa.

Anoka Faruqee & David Driscoll, *interference paintings* (2017-2021)

Anoka Faruqee-k (Ann Arbor, Michigan, 1972) eta haren kolaboratzaile David Driscollek (Steubenville, Ohio, 1964) borobil kontzentrikoen patroien gainjarpenak

eragindako interferentzia-efektuak aztertzen dituzten hainbat lan garatu dituzte. Interferentzia-efektuen artean *moiré* patroiak daude; horietan, arinki lekualdatutako arrazoiek mugimendu bat eta bolumen-itxura bat sortzen dute, eta eskala txikiagoetan, «egitura-kolorearekin» lotutako fenomeno bat, zeinean kolorea gainazal baten egitura mikroskopikotik sortzen baita. Azken efektu hari oso ohikoa da naturan; adibidez, paumaren isatseko eta tximeleten hegoetako luma dardakari eta irisatuen koloreetan ikus daiteke

LOS DALTON (MARÍA SÁNCHEZ, MIGUEL FRUCTUOSO ETA MIGUEL ÁNGEL TORNERO). LERROA, 2023. BERARIAZKO ESKU-HARTZEA. JOSÉ GUERRERO ZENTROA, GRANADA

(erakusketako atarian daude ikusgai). Mugitu ahala interferentzia-ereduak aldatzu egiten direnez, efektu horiek zalantzan jartzen dute kolorea objektuen ezaugarri finkotzat hartzen duen ohiko ikuspegia. Gainera, argiaren portaera ondulatorioaz ohartarazten gaituzte. Faruquee eta Driscoll-en hitzetan: «Pintura hauen efektu — distira, kolore prismatikoa, itzala eta bolumena — argiaren portaera ondulatorioaren simulazioak dira, hau da, erreflexua, errefrakzioa, difrakzioa eta interferentzia».⁶ Faruquee eta Driscoll-en pinturretan ikusten ditugun ereduak zehaztasun zientifikoz planifikatzen dira eta neurritan diseinatutako tresnekin egiten dira. Nahita uzten dira agerian «akats» txikiak eta prozesuaren beste aztarna batzuk, eta horrek kontraste bat sortzen du mekanikoaren eta espontaneoaren artean.

Los Dalton, *Línea* (2023/2026)

Miguel Fructuoso-k (Murtzia, 1971), María Sánchez-ek (Ávila, 1977) eta Miguel Ángel Tornero-k (Baeza, 1978) 2020an osatutako kolektibo artistikoaren izena da *Los Dalton*. Sánchez-ek eta Tornerok, Fructuoso-k daltonismo, hau da, kolorearekiko itsutasuna, zuela jakin zutenean sortu zen proiektua. Aurkikuntza hau kolorearen esperientzia banakakoen ezberdintasunak agerian uzten dituzten hainbat proiekturen abiapuntua izan zen. Areto honetako hormetan zehar doan margotutako lerroa daltonismoa duten bolondres-talde batek egin zuen. Bolondres bakoitzari berriki margotutako lerro-sekzioa bakarrik erakutsi zitzaion eta, ondoren, margotzen jarraitzeko eskatu zitzaion,

100 pintura-lagin baino gehiagoko bilduma batean aurki zezakeen kolorerik antzekoena erabiliz. Ariketa honek koloreak zein desberdin hautematen ditugun ohartarazten digu, hainbestearino, non pertsona batentzat berdin-berdinak diruditen bi kolore zeharo desberdin irudi ibaitaitezke beste batentzat. Halaber, agerian uzten du ezinezkoa dela kolorearen esperientzia partikularra hitzen bidez transmititzea.

Kolorea eta pertzepzioa

Zer ikas dezakegu kolorearen izaera interaktibo eta dinamikoari buruzko esperientzia horietatik? Zehazki, zer koloreek pertzepzioan duten eginkizunaren berri ematen digute?

Pertzepzioarekin eta kolorearekin lotutako gaiak eztabaidagai izan dira filosofo eta zientzialarien artean mendeetan eta, azken hamarkadetan aurrerapen esanguratsuak lortu badira ere, galdera askok erantzunik gabe jarraitzen dute. Ironikoki, kolorearekiko dugun harridura, neurri batean, ezagutza zientifikoaren ondorioa da, edo, hobeto esanda, ezagutza hori interpretatzeko erabiltzen den moduaren ondorioa. Laburbilduz, zientziak frogatzen duenez ikusten ditugun koloreak ezin direla identifikatu inguruan ditugun objektuen inolako propietate fisikoarekin, askok ondorioztatu dute koloreak subjektiboak baino ez direla, baita irudimenezkoak ere. Baina orduan, zergatik iruzur egiten digute gure begiek? Zergatik ematen du koloreak gure inguruko gauzen presentziaren parte direla? Zergatik dago hain zabalduta kolorearen ikuspegia beste animalien artean?

Erakusketa aretoetatik kanpo dagoen atarian, koloreak artelanen portaeraren ikuspegitik pertzepzioan duen paperari buruz hausnartzera gonbidatzen zaitugu. Hausnarketa hori errazteko, erakusketa eta jarduera batzuk eskaintzen ditugu, oinarritzko hiru galderen inguruan: Nola aldatzen dira koloreak? Nola sortzen dira koloreak? Nola laguntzen digute koloreek ikusten?

Pertzepzioarekin eta kolorearekin lotutako gaiak eztabaidagai izan dira filosofoen eta zientzialarien artean mendeetan zehar eta, azken hamarkadetan aurrerapen nabarmenak lortu badira ere, galdera askok erantzunik gabe jarraitzen dute. Ironikoki, kolorearekiko dugun harridura, neurri batean, ezagutza zientifikoaren ondorioa da, edo, hobeto esanda, ezagutza hori ulertzeko moduaren ondorioa. Laburbilduz, zientziak frogatzen duenez ikusten ditugun koloreak ezin direla identifikatu inguruan ditugun objektuen inolako propietate fisikorekin, askos ondorioztatu dute koloreak subjektiboak baino ez direla, baita irudimenezkoak ere. Baina orduan, zergatik gezurra esaten digute gure begiek? Zergatik ematen du koloreak gure inguruko gauzen presentziaren parte direla? Zergatik dago hain zabalduta kolorearen ikuspegia beste animalien artean?

Atarian, koloreak artelanen portaeraren ikuspegitik pertzepzioan duen paperari buruz hausnartzera gonbidatzen zaitugu. Hausnarketa hori errazteko, oinarritzko hiru galderatan ardatzen diren instalazio eta jarduerak eskaintzen ditugu: Nola aldatzen dira koloreak? Nola sortzen dira koloreak? Nola laguntzen digute koloreek ikusten?

Artelanak ikusita, nabaria izan beharko luke koloreak aldatu egiten direla. Baina, zer garrantzi du horrek pertzepziorako? Koloreek betezen duten funtzioaz dugun ikusmoldearen baitago dago gai honi heltzeko modua. Onartu ohi da koloreek «gauzen koloreei» (hau da, haien pigmentazioari) buruzko informazioa baino ez digutela ematen. Ikuspegi horretatik, koloreak arrazoi bakar batengatik aldatzen dira: kolorearen konstantzia mantentzeagatik. Kolorearen konstantziak objektuek argiztapen-baldintza ezberdinetan kolore bera gordetzen dutela dirudien moduari dagokio. Kolorearen konstantziaren kontrakoa Gelb efektua da, eta hori erakusketan frogatu genuen. Objektuak beren ingurunetik kanpo argizatuta daudenean gertatzen den argitasun- ed kolore-aldaketa da. Laburbilduz, kolorearen konstantziak eta Gelb efektuak iradokitzen dute koloreak aldatu egiten direla itxura bere mantentzeko ingurunearekiko.

Hala ere, xeheago aztertzean, badirudi ikuspegi hori sinplistegia dela. Artelanak erakusten duen portaerak adierazten duen bezala, baita atarian ikusgai dauden «kolore-espazio» eredu ezberdinek ere, koloreak modu askotan aldatzen dira. Gainera, aldagietaren arrazoiak askotarikoak dira. Konplexutasun horren arrazoa da koloreak fenomeno interaktiboak direla,

hiru elementuren arteko erlaziotik sortuak: 1) hainbat iturrik sortutako argia eta inguruko bitartekoek transmititutakoa; 2) materialak, egiturak eta gure inguruko gainazalen antolamendua; 3) argiaren uhin-luzerekiko sentikortasuna. Hiru elementu horietako edozein falta bada, kolorea ez da sortzen. Azken puntu hau erakusketan argi beltzez margotutako kutxa baten bidez frogatuta geratzen da, eta argiz bete daiteke; hala ere, argi hori ezek islatzen ez duenez, bere barruak erabat beltza dirudi. Azken finean, kolorea ikusteko argiaren presentzia baino zerbait gehiago behar dugu: argia egituratzea behar dugu, gainazal ezberdinekin duen interakzioaren bidez.

Behin kolorearen portaeraren konplexutasunaz jabetuta, koloreak ia inoiz ez ote zaizkigun nahaspilatsuak iruditzen galdetzeraz irits gaitezke. Nahastuta ez sentitzeak, eguneroko bizitzako ia egoera guztietan kolorea ikustearen fidagarritasuna ez hitz egiteagatik, kolore aldagetak desorientatzaileak baino informatiboak direla iradokitzen du. Eta, hain zuzen, azterketa zientifiko berriek frogatzen dute koloreek forma, bolumena eta distantzia hautemateko gaitasuna hobetzen dutela. Azken batean, koloreek funtzio bat betetzen dute «gauzen koloreei» buruz informatzetik askoz harago doana.

Kolorearen ikuspegiaren zientzian egindako azken aurrerapen horiek aintzat hartzeko, artista gisa gehiago pentsatu behar dugu. Hau da, koloreak «bigarren mailako ezaugarri» geldo gisa pentsatzeati utzi behar diogu, haren funtzio bakarra hautematen objektuen ingeradak betetzea baita. Eta denboran zehar eta espazioan eboluzionatzen duten fenomeno interaktibotzat hartzen hastea. Ikusi behar dugu koloreek nola parte hartzen duten inguruan dugun guztia pertzepzioan. Ez ditugu koloreak bakarrik ikusten; koloreak ikusteko erabiltzen ditugu.

Koloreetan horrela pentsatzen dugunean, konplexuak izateari uzten diote eta komunikatiboagoak bihurtzen dira. Ikusten dugu koloreen erlatibitateak — portaeraren aberastasunak — ez dituela engainagarri bihurtzen. Alderantziz, gure inguruarekin harremanetan mantentzeko baliagarriago egiten ditu. Kolorearen portaerak gauzak ikusteko aukera emateaz gain, ikusten dugunaren presentzia sentitzen laguntzen digu. Koloreak aldatzen direnez, beti gehiago ikusibehar den mundu batekin harremanetan egoten laguntzen digute.

-
1. Joseph Albers, *Interaction of Color* (Yale University Press, 2013), 1.
 2. Albers, 5.
 3. Carlos Cruz-Diez, *Reflection on Color* (Fundación Juan March, 2009), 53.
 4. Cruz-Diez, 23.
 5. Cruz-Diez, 134.
 6. Anoka Faruqee & David Driscoll, "Artist's Statement" (November 2024), faruqeedriscollstudio.com, accessed August 18, 2026

NAFARROAKO UNIBERTSITATEA MUSEOA

ZUZENEAN ETA BERTATIK BERTARA: KOLOREA, PERTZEPZIOA ETA ESPERIENTZIA

IRA 16 2026
OTS 7 2027

-1.
SOLAIRUA

NAFARROAKO UNIBERTSITATEA MUSEOA

NAFARROAKO UNIBERTSITATEKO ERREKTOREA
María Icaburu
PATRONATUKO LEHENDAKARIA
Ángel Gómez Montoro
ZUZENDARIA
Jaime García del Barrio
ZUZENDARI ARTISTIKOAK
Gabriel Pérez-Barreiro
Teresa Lasheras

KUDEATZAILEA
José Manuel Trillo
KOMUNIKAZIO ETA MARKETING ZUZENDARIA
Elisa Montserrat
BILDUMA ETA ERAKUSKETEN ARDURADUNA
Ignacio Miguéliz
BILDUMA ETA ERAKUSKETEN KOORDINATZAILEA
Natalia I. Sarratea
BILDUMA AHOULKULARIA
Valentín Vallhonrat

ERAKUSKETA

KOMISARIO ARTISTIKOA
Gabriel Pérez-Barreiro
KOMISARIO AKADEMIKOA
Nathaniel F. Barrett
KOORDINAZIOA
Ignacio Miguéliz
KOORDINAZIO LAGUNTZAILEA
Natalia I. Sarratea

MUNTAIA
Mikel Juango
Joarte Estudios
Pigmento Otundal
Ostiz Audiovisuales
Pinturas Galán
RESTAURATION
Montaña González

DISEINU GRAFIKOA
Ken
GARRAIOA
EDICT
Art i Clar
ASEGURUA
Axa Art
Es Arte Deleitosa

EDIZIOA: NAFARROAKO UNIBERTSITATEAREN MUSEOA / DL NA 1794-2026 / +34948425700 / MUSEO.UNAV.EDU / MUSEO@UNAV.ES